

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT NEFT VƏ SƏNAYE UNİVERSİTETİ

“Təsdiq edirəm”

ADNSU-nun Elm və texnika
işləri üzrə prorektoru, g-m.e.d.

_____ R.Y. Əliyarov

“ ____ ” _____ 2019 -cu il

**2508.01 – “Geoekologiya” ixtisası üzrə
doktoronturaya qəbul imtahanının**

P R O Q R A M I

BAKI -2019

İxtisasın təsviri

"Geoekologiya" ixtisası təbii geoloji proseslərin və antropogen (texnogen) fəaliyyətin geoloji mühitə təsirini öyrənən elmi istiqamətdir, "geoloji mühit-insan" təbii sistemi haqqında, Yer in - insanın həyat mühiti haqqında bilik sistemidir. İnsanın həyat mühitinin (geoloji mühitin) vəziyyəti həm geoloji proseslərdən, həm də insanın təsərrüfat fəaliyyətindən asılıdır. Geoekologiyanın predmeti də bundan ibarətdir.

İxtisasın məqsədi

İxtisasın məqsədi Yer in geosfer örtüklərini, ətraf mühitin komponentləri və biosferin mineral əsası kimi, həmçinin onlarda təbii və texnogen amillərin təsiri altında baş verən dəyişiklikləri öyrənməkdir.

Geoekologiya fənnarası elmi istiqamət olub, ekosferi, onun cəmiyyətlə inteqrasiyası prosesində qarşılıqlı əlaqəli geosferlər kimi öyrənir.

Geoekologiya bəşəriyyət üçün böyük əhəmiyyəti olan təbii və təbiəti mühafizə biliklərinin sintezidir. Geoekologiya təbii proseslərin geoloji mühitə və təbii-texnogen sistemlərə mümkün təsir nəticələrini qiymətləndirməyə və qabaqcadan söyləməyə imkan verir.

İxtisasın əsas məqsədi iddiaçıların müasir geoekologiyanın ekoloji problemləri, onun geoloji, geokimyəvi, geofiziki, hidrogeoloji, mühəndis-geoloji aspektləri ilə tanış edilməsidir.

İxtisasın əvvəlində təbiət və cəmiyyətin qarşılıqlı təsirinin ümumi problemləri, geosfer və onların qarşılıqlı əlaqəsi, daha sonra geosferlərin antropogen təsirdən dəyişmələri, təbii-texniki və texnogen sistemlərin, hidroenergetik, aqrosənaye və s. sahələrin fəaliyyətinin geokoloji problemləri, insan sağlamlığında geokoloji amillər, ekoloji-geoloji monitorinq məsələləri öyrənilir.

Mövzuların məzmunu

1. Geokologiya elmi haqqında tədqiqat obyektı. Geokoloji biliklər sistemi
2. Biosfer. Ekoloji sabitliyin pozulma mərkəzi
3. Yer, Günəş sistemində vəziyyəti, quruluşu
4. Litosfer, Yer qabığının quruluşu, tərkibi, biosferə münasibəti
5. Hidrosfer, hidrosferə təbii təsir
6. Yerdə qlobal su problemi, hidrosferin çirklənməsi
7. Atmosfer, onun quruluşu, ona təbii təsir
8. Texnosferin geokoloji aspektləri
9. Təzələnən və təzələnməyən təbii ehtiyatlar
10. Sənaye ekologiyası. Nüvə partlayışlarının geokoloji nəticələri
11. Energetikanın ekoloji problemləri
12. Azərbaycan ərazisinin geoloji mühiti, geokoloji vəziyyəti, regional geokoloji problemlər
13. Bakı şəhərində ekoloji-geokimyəvi vəziyyət. Sumqayıt şəhəri və sahil zonası
14. Neft çıxarma və neft emalının geokoloji problemləri
15. Geokoloji (geoloji-ekoloji) xəritələrin tərkibi, onların məzmunu

**2508.01 – “Geoekologiya” ixtisası üzrə
doktoranturaya qəbul imtahanının sualları**

1. Geoekologiya – geosferlərin ekoloji problemləri haqqında elmi istiqamət kimi
2. Kimyalaşdırma və ətraf mühit
3. Təbii ehtiyatların tükənməsi
4. Demografik keçiddə Noutştayn nəzəriyyəsi
5. Ərazinin daşıyıcı qabiliyyəti
6. Təbii antropogen sistemlər və geoloji mühit
7. Şirin su problemi, iqlimin qlobal dəyişmələri
8. Energetik (nüvə, hidroenergetika, günəş, küləkvəs.) problemlər
9. Geoekoloji sistemlərin təsnifatı
10. Geoekologiyanın xalq təsərrüfatı əhəmiyyəti
11. Azərbaycanca geoekoloji vəziyyətin təbii amilləri
12. Əsas biogeokimyəvi proseslər
13. Yer in planet kimi geoekoloji rolu
14. Yer in qlobal sıxılması və genişlənməsi
15. Yer in qlobal dinamikası
16. Zəlzələlərin geoekoloji nəticələri
17. Texnosferə çirkləndirici maddələrin daxil olma həcmələri
18. Litosferin sənaye müəssisələri tərəfindən çirklənməsi
19. Kosmik tədqiqatların geoekoloji nəticələri
20. Kosmik tədqiqatlar zamanı ekoloji təsirin qlobal və lokal amilləri

“Neft-qaz geologiyası”

kafedrasının müdiri, dosent

M.S.Babayev

Ədəbiyyat

- 1.Əliyev H.Ə. Həyəcan təbili. Bakı, Azərnəşr, 1982. səh.176;
- 2.İsayev S.A. Tətbiqi ekologiya. Ali məktəblər üçün dərslik. Bakı, Bakı Universiteti nəşriyyatı 2002, səh. 183;
- 3.İsayev S.A., Əliyev Y.Ə. Abşeron yarımadasının və onun sahilyanı sahələrinin geokoloji səciyyəsi. Bakı, 2003, səh.225;
- 4.İsayev S.A. Məsimov A., Xasayev A. Geokologiya. 2009
- 5.Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə mülki fəaliyyət planı. Dövlət Ekologiya və Təbiətdən İstifadəyə Nəzarət Nazirliyi. Bakı, 1998;
- 6.Salmanov M. Tətbiqi ekologiyanın əsasları, Bakı, Birlik, 1993, səh.191;
- 7.Tağızadə T.N., Nağıyev M.Q. Ümumi ekologiya. Bakı "Elm", 1999;
- 8.Göyçaylı S.Q., Mikayılov N.K. Ətraf mühitin mühafizəsi və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə. Dərs vəsaiti. Hərbi nəşriyyat, 1996, səh.238;
- 9.Əzizov A.M. və b. Ekologiyanın əsasları. Bakı, 1996;
- 10.Tağızadə T.N., Nağıyev M.Q. Ümumi ekologiya. Bakı, uElm", 1999.
- 11.Розанов Б.Г. Основы учения об окружающей среды. Москва, МГУ, 1984;
- 12.Шакури Б.К., Мамедов О.Г. Техногенное загрязнение окружающей среды Абшеронского полуострова. Баку, «Чанлибел», 2011, стр. 103;
- 13.Миланова Е.В., Рябчиков А.М. Использование природных ресурсов и охрана природы. Москва, Высшая школа, 1986;

“Neft-qaz geologiyası”

kafedrasının müdiri, dosent

M.S.Babayev

**2508.01 – вопросы специальности
«Геоэкология» для поступления в докторантуру**

1. Основные понятия по геоэкологии.
2. Взаимосвязь геоэкологии и общества.
3. Краткая история развития геоэкологических взглядов.
4. Природные факторы экосферы. Геосфера и экосфера.
5. Геоэкологические следствия.
6. Энергетические и вещественные особенности экосферы.
7. Глобальные циклы вещества.
8. Основные группы факторов состояния экосферы.
9. Потребление природных ресурсов и геоэкологических «услуг».
10. Глобальные изменения стратегии человечества.
11. Геосфера Земли и деятельность человека.
12. Влияние деятельности человека на атмосферу и климат.
13. Проблема изменения климата и ее последствия.
14. Деградация озонового слоя.
15. Влияние деятельности человека.
16. Геоэкологические проблемы использования почвенных и земельных ресурсов.
17. Геоэкологические проблемы земледелия.
18. Влияние деятельности человека.
19. Биосфера и ландшафты Земли. Геоэкологические аспекты промышленности.
20. Геоэкологические аспекты сельского хозяйства.

Заведующий кафедрой

«Нефтегазовая геология» доцент

Бабаев М.С.

Ədəbiyyat

- 1.Əliyev H.Ə. Həyəcan təbili. Bakı, Azərnəşr, 1982. səh.176;
- 2.İsayev S.A. Tətbiqi ekologiya. Ali məktəblər üçün dərslik. Bakı, Bakı Universiteti nəşriyyatı 2002, səh. 183;
- 3.İsayev S.A., Əliyev Y.Ə. Abşeron yarımadasının və onun sahilyanı sahələrinin geokoloji səciyyəsi. Bakı, 2003, səh.225;
- 4.İsayev S.A. Məsimov A., Xasayev A. Geokologiya. 2009
- 5.Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə mülki fəaliyyət planı. Dövlət Ekologiya və Təbiətdən İstifadəyə Nəzarət Nazirliyi. Bakı, 1998;
- 6.Salmanov M. Tətbiqi ekoiogiyanın əsasları, Bakı, Birlik, 1993, səh.191;
- 7.Tağızadə T.N., Nağıyev M.Q. Ümumi ekologiya. Bakı "Elm", 1999;
- 8.Göyçaylı S.Q., Mikayılov N.K. Ətraf mühitin mühafizəsi və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə. Dərs vəsaiti. Hərbi nəşriyyat, 1996, səh.238;
- 9.Əzizov A.M. və b. Ekologiyanın əsasları. Bakı, 1996;
- 10.Tağızadə T.N., Nağıyev M.Q. Ümumi ekologiya. Bakı, uElm", 1999.
- 11.Розанов Б.Г. Основы учения об окружающей среды. Москва, МГУ, 1984;
- 12.Шакури Б.К., Мамедов О.Г. Техногенное загрязнение окружающей среды Абшеронского полуострова. Баку, «Чанлибел», 2011, стр. 103;
- 13.Миланова Е.В., Рябчиков А.М. Использование природных ресурсов и охрана природы. Москва, Высшая школа, 1986;

Заведующий кафедрой

«Нефтегазовая геология» доцент

Бабаев М.С.